

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 28-29 marca 2011 roku
w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu dotyczącej oceny jakości kształcenia
na kierunku turystyka i rekreacja na poziomie studiów pierwszego stopnia

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację przeprowadził Zespół Oceniający w składzie:

- prof. dr hab. Janusz Iskra (przewodniczący, członek PKA),
- dr hab. Krzysztof Prusik (członek PKA),
- dr hab. Rajmund Tomik (ekspert PKA),
- mgr Wioletta Marszelewska (ekspert ds. formalno-prawnych PKA),
- Michał Janisz (przedstawiciel Parlamentu Studentów RP, ekspert PKA).

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. W trakcie wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował dokumentację dotyczącą organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, zapoznał się z bazą i zasobami zgromadzonymi w bibliotece, przeprowadził hospitację i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Oceniając misję i strategię WSHiU w Poznaniu warto podkreślić fakt jej 14-letniego istnienia na rynku szkolnictwa wyższego. Taki okres istnienia może sugerować, że cele strategiczne jak i określona misja są realizowane. Misją WSHiU w Poznaniu jest przede wszystkim stworzenie odpowiednich warunków kształcenia i wychowywania studentów na najwyższym poziomie. Dodać należy, że Uczelnia powstała z inicjatywy samorządowej organizacji kupieckiej, co w znacznym stopniu rzutuje na jej misję. Dlatego podstawowym zadaniem Uczelni jest kształcenie wysoko kwalifikowanych kadr w zawodach związanych ze sferą handlu i usług.

Uczelnia współpracuje z wieloma placówkami oraz instytucjami kultury i gospodarki. Szkoła współorganizuje wiele ogólnokrajowych i regionalnych przedsięwzięć o charakterze naukowo-kulturalnym. Podstawowym celem procesu kształcenia jest bardzo rzetelny przekaz wiedzy i motywowanie studentów do samodzielnej pracy intelektualnej. Dużą wagę przywiązuje się do wysokiego poziomu jakości kształcenia, poprzez dobór kadry o najwyższych kwalifikacjach naukowych i zawodowych.

Z przedstawionej działalności organizacyjnej Uczelni i programów kształcenia wynika, że jej misja jest realizowana. W istniejących warunkach zamierzone działania strategiczne wydają się być możliwe do osiągnięcia.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Wyższa Szkoła Handlu i Usług w Poznaniu jest uczelnią niepubliczną, działającą na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365 z późn. zm.) oraz statutu nadanego przez Założyciela i zatwierdzonego decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr DSW-3-07-411-103/07 z dnia 5 czerwca 2007 r., ze zmianami zatwierdzonymi decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr MNISW-DNS-WUN-6012-4172-3/AM/09 z dnia 8 października 2009 r.

„Na podstawie decyzji Ministra Edukacji Narodowej Nr DNS-1-0145-220/TBM/97 z dnia 4 lipca 1997 r. Wojewódzkie Zrzeszenie Handlu i Usług w Poznaniu otrzymało zezwolenie na utworzenie ww. Uczelni (obecnie Wielkopolskie Zrzeszenie Handlu i Usług w Poznaniu). Decyzją Ministra Edukacji Narodowej Nr DNS-1-0145-284/1/TBM/97 z dnia 18 sierpnia 1997 r. Uczelnia została wpisana do rejestru prowadzonego przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, uzyskując tym samym osobowość prawną.

Termin ważności pozwolenia ustalono początkowo na okres pięciu lat licząc od daty wpisu do rejestru, a następnie przedłużono decyzją Ministra Edukacji Narodowej i Sportu Nr DSW-3-4001-675/TBM/02 z dnia 28 czerwca 2002 r. oraz decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr DSW-2-02-4031-19/07 z dnia 10 lipca 2007 r. Okres ważności pozwolenia na funkcjonowanie Uczelni został określony do dnia 30 września 2013 r.

Zgodnie z § 11 ust. 1 statutu organami kolegialnymi Uczelni są senat i rada wydziału, natomiast organami jednoosobowymi, stosownie do przepisów § 16 - rektor, kanclerz i dziekan.

Skład Senatu odpowiada wymaganiom art. 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz przepisom § 12 ust. 1 statutu. Tryb zwoływania posiedzeń i pracy Senatu jest zgodny ze statutem. Przepisy statutu stanowią, iż posiedzenia zwyczajne Senatu odbywają się nie rzadziej niż dwa razy w semestrze, z wyłączeniem miesięcy wakacyjnych. Posiedzenia Senatu odbywają się regularnie.

Zakres spraw regulowanych uchwałami Senatu jest zgodny z jego ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami. Senat wywiązał się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2, ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przysyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Senat wypełnił także obowiązek wynikający z art. 130 ust. 2 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzaje zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych.

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy, co jest zgodne z przepisami art. 72 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy. Rektor wypełnił wynikający z przepisów art. 35 ust. 1. ustawy obowiązek przekazania Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego rocznego sprawozdania z działalności Uczelni wraz z informacją dotyczącą obsady kadrowej na prowadzonych kierunkach studiów.

Rada Wydziału Społeczno-Ekonomicznego działa w zakresie swoich kompetencji stosownie do przepisów ustawy oraz statutu. Skład Rady Wydziału odpowiada przepisom art. 67 ust. 4 ww. ustawy oraz § 13 ust. 1 statutu. Tryb zwoływania posiedzeń i pracy Rady Wydziału jest zgodny ze statutem.

Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Podczas analizy dokumentacji stwierdzono, iż Dziekan wywiązuje się ze swoich ustawowych i statutowych obowiązków. Także Kanclerz Uczelni zajmuje się sprawami, które odpowiadają jego

statutowym kompetencjom.

Regulamin studiów.

Obowiązujący w Uczelni Regulamin Studiów jest zgodny z ustawą z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 161 ust. 2 ustawy, co zostało potwierdzone uchwałą odpowiedniego organu Samorządu Studentów.

Regulamin Pomocy Materialnej.

W Uczelni obowiązuje *Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów*. Został on wprowadzony w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego, co zostało potwierdzone odpowiednią uchwałą. Postanowienia Regulaminu w sposób precyzyjny określają zasady ubiegania się o przyznanie świadczenia pomocy materialnej jednak nie są dość przejrzyste dla studentów. Rektor w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego dokonuje podziału funduszu pomocy materialnej co jest zgodne z art. 174 pkt. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Treść regulaminu budzi jednak pewne wątpliwości, szczegóły zostały omówione w załączniku numer 2.

Umowa Uczelnia – student, czesne, inne opłaty.

Uczelnia podpisuje z każdym nowoprzyjętym studentem umowę o świadczenie usług edukacyjnych co odpowiada obowiązkom zawartym w art. 160 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Umowa jest sporządzona w dwóch jednakowych kopiach dla każdej ze stron, ich podpisy widnieją na końcu umowy. Zarówno umowa dotycząca warunków odpłatności za studia niestacjonarne jak i *Zarządzenie Kanclerza w sprawie wysokości opłat dodatkowych związanych z tokiem studiów* wzbudzają poważne zastrzeżenia, które zostały przedstawione w załączniku numer 2.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych¹ i dydaktycznych.

Zgodnie z § 6 ust. 1 statutu podstawową jednostką organizacyjną Uczelni jest wydział. Prowadzenie działalności naukowej i dydaktycznej odbywa się w ramach Wydziału Społeczno-Ekonomicznego. Przepis § 6 ust. 2 statutu stanowi, iż wydział tworzy, przekształca i likwiduje Rektor, po zaopiniowaniu przez Senat. Wydział Społeczno-Ekonomiczny został utworzony zarządzeniem Rektora Nr 4A/2005 z dnia 26 kwietnia 2005 r. po zasięgnięciu opinii Senatu wyrażonej w uchwale Nr 06/2005 z dnia 25 kwietnia 2005 r.

W ramach wydziału mogą być tworzone katedry. Katedrę tworzy, przekształca i likwiduje Rektor na wniosek Dziekana, zaopiniowany przez Radę Wydziału (§ 6 ust. 5 statutu). Katedry zostały utworzone Zarządzeniem Rektora Nr 06/2010 z dnia 6 grudnia 2010 r. po zaopiniowaniu przez Radę Wydziału na posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2010 r.

Prowadzenie działalności naukowej i dydaktycznej oraz kształcenie kadry naukowej przez Wydział Społeczno-Ekonomiczny odbywa się w ramach następujących katedr:

- Katedry Zarządzania;
- Katedry Turystyki i Rekreacji;
- Katedry Bezpieczeństwa Narodowego.

W strukturze organizacyjnej Wydziału funkcjonują także: Studium Wychowania Fizycznego oraz Studium Języków Obcych.

¹ użyte określenia: zadania naukowe, badania naukowe, dorobek naukowy, stopnie i tytuły naukowe oznaczają odpowiednio zadania artystyczne, twórczość artystyczną, dorobek artystyczny oraz stopnie i tytuły w zakresie sztuki.

Struktura organizacyjna zapewnia realizację zadań dydaktycznych prowadzonych przez Wydział kierunków studiów, także wizytowanego kierunku „turystyka i rekreacja”. Obecna struktura jest wystarczająca dla potrzeb dydaktycznych i naukowych Uczelni.

4. Informacja o liczbie studentów.

5. Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	167	167	-	-
Studia niestacjonarne	584	584	-	-
Razem	751	751	-	-

Wnioski: W Uczelni dominują studenci studiów niestacjonarnych (77%), co jest charakterystyczne dla uczelni niepublicznych. Z uwagi na fakt, iż prowadzenie działalności naukowej i dydaktycznej odbywa się w ramach jednego Wydziału, liczba studentów Uczelni jest tożsama z liczbą studentów podstawowej jednostki organizacyjnej.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Uczelnia posiada uprawnienia do prowadzenia kształcenia na studiach pierwszego stopnia na czterech kierunkach studiów:

1. „zarządzanie” (decyzja Ministra Edukacji Narodowej Nr DNS-1-145-220/TBM/07 z dnia 4 lipca 1997 r.), stacjonarne i niestacjonarne studia pierwszego stopnia w specjalnościach: *handel i usługi, zarządzanie przedsiębiorstwami, finanse i rachunkowość, logistyka, zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy*;

2. „informatyka i ekonometria” (decyzja Ministra Edukacji Narodowej i Sportu Nr DSW-2-0145-19/TBM/2002 z dnia 9 stycznia 2002 r.);

3. „turystyka i rekreacja” (decyzja Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr DSW-2-06-4003-325/07 z dnia 31 sierpnia 2007 r.), stacjonarne i niestacjonarne studia pierwszego stopnia w specjalnościach: *animacja czasu wolnego, zarządzanie turystyką, turystyka międzynarodowa, hotelarstwo*;

4. „bezpieczeństwo narodowe” (decyzja Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr MNISW-DNS-WUN-6014-3490-1/EK/09 z dnia 9 lipca 2009 r.), stacjonarne i niestacjonarne studia pierwszego stopnia w specjalnościach: *bezpieczeństwo publiczne, zarządzanie kryzysowe*.

Kształcenie na kierunku „turystyka i rekreacja” trwa sześć semestrów i kończy się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Spośród pozostałych kierunków, na których prowadzone jest kształcenie, Państwowa Komisja Akredytacyjna dokonała oceny jakości kształcenia na kierunku „zarządzanie” (Uchwała Nr 511/2004 Prezydium PKA z dnia 23 czerwca 2004 r., ocena warunkowa oraz uchwała Nr 483/2005 Prezydium PKA z dnia 22 września 2005 r. - ocena pozytywna).

Wydział nie posiada uprawnień do nadawania stopni naukowych.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

5. Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	22	50	72
	II	33	65	98
	III	39	77	116
Razem		94	192	286

Wnioski: Zainteresowanie studiami na kierunku „turystyka i rekreacja” utrzymuje się od lat na tym samym poziomie. Studenci studiów niestacjonarnych stanowią obecnie ok. 67% ogółu studiujących na ocenianym kierunku.

Wnioski:

- Misja Uczelni została poprawnie określona i jest skutecznie realizowana. Określone cele strategiczne są możliwe do osiągnięcia.
- Dostrzegalne jest słabnące zainteresowanie studiami na kierunku „turystyka i rekreacja”.
- Obowiązujące na Uczelni regulaminy dotyczące spraw studenckich są przejrzyste i w jasny sposób wyjaśniają regulowaną materię. Wzbudzają jednak pewne zastrzeżenia.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia.

W sylwetce absolwenta przedstawionej w raporcie samooceny określono, że absolwent kierunku „turystyka i rekreacja” ma być specjalistą z zakresu społecznych i ekonomicznych aspektów turystyki i organizacji czasu wolnego. Posiąść wiedzę z zakresu organizacji przedsięwzięć turystycznych oraz ich przygotowania i realizacji. Znać ekonomiczne, prawne, kulturowe i socjologiczne czynniki określające współczesną turystykę. Posiadać niezbędną wiedzę dotyczącą środowiska naturalnego, potrzeb jego ochrony, a także warunków zrównoważonego ekologicznie rozwoju. Dysponować wiedzą z zakresu podstaw historii, sztuki, geografii oraz problematyki usług. Znać zakres i zasady działania oraz kompetencje organów władzy publicznej-rządowych i samorządowych, a także ich rolę w organizacji życia społecznego i gospodarczego. Posiadać wiedzę o Unii Europejskiej, jej strukturze i mechanizmach działania oraz o możliwościach wynikających z przynależności do niej Polski. Dysponować pogłębioną wiedzą dotyczącą usług hotelarskich i gastronomicznych.

Tak szerokie ujęcie celów i kompetencji osób kończących studia zgodne jest z kwalifikacjami absolwenta określonymi w standardach kształcenia dla kierunku studiów „turystyka i rekreacja” (studia I stopnia).

W założeniach Szkoły studenci są przygotowywani do podjęcia pracy w podmiotach gospodarki turystycznej: w obiektach hotelarskich, biurach podróży, ośrodkach wypoczynkowych i sportowych, centrach rekreacyjnych i odnowy biologicznej, organizacjach non-profit, w administracji rządowej i samorządowej. Posiadane kompetencje pozwalają podejmować pracę zarówno w podmiotach rynku lokalnego, jak i w przedsiębiorstwach międzynarodowych.

Przyjęto więc wykształcenie osoby wszechstronnie przygotowanej do podjęcia pracy w różnych instytucjach, co uznać należy za słuszne w związku z problemami na rynku pracy dla absolwentów.

W sylwetce absolwenta wymieniono trzy specjalności: animacja czasu wolnego, zarządzanie turystyką i turystyka międzynarodowa. Dla każdej z nich opracowano bardziej szczegółowy wykaz pożądanych umiejętności i wiedzy oraz zarysowano potencjalne możliwości zdobycia zatrudnienia. W planach studiów znajduje się jeszcze specjalność hotelarstwo.

Zgodnie ze standardami w sylwetce zwrócono uwagę na odpowiedni poziom znajomości języka obcego i przygotowania absolwenta do podjęcia studiów II stopnia.

Deklarowane kompetencje absolwenta zarysowane w sylwetce oraz sylabusach poszczególnych przedmiotów dają szansę studentowi zdobycia wiedzy, umiejętności oraz ukształtowania postaw zgodnie z założeniami tzw. deskryptorów efektów kształcenia – stosowanie wiedzy w praktycznym kontekście oraz jej autorską interpretację. Pominęto natomiast konieczność wdrażania studentów do ustawicznego samokształcenia, co jest elementem niezbędnym w kontekście przeobrażeń zachodzących nieustannie nie tylko na rynku usług turystyki i rekreacji.

W ogólnej charakterystyce Uczelni wymieniono szereg „organizacji samorządowych i rozwoju przedsiębiorczości” i innych, z którymi WSHiU współpracuje jednakże trudno określić, jaki związek ma to z kształtowaniem lub korygowaniem koncepcji kształcenia oraz uwzględniania potrzeb dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów.

Zgodnie z uchwałą Senatu WSHiU w Poznaniu (nr 06/2009) w sprawie ustalenia warunków rekrutacji na studia w roku akademickim 2010/2011 studentem kierunku „turystyka i rekreacja” może zostać osoba posiadająca świadectwo dojrzałości. Rekrutacja odbywa się na podstawie wolnego naboru do wyczerpania limitu przyjęć. O przyjęciu decyduje kolejność złożenia podania na studia. Limit przyjęć wynosił 80 osób na studia stacjonarne i 120 na studia niestacjonarne. Rejestracja kandydatów odbywa się za pośrednictwem Internetu. Dokumenty, jakie należy przedłożyć to: podanie na studia i kwestionariusz, świadectwo dojrzałości, 4 fotografie, orzeczenie lekarskie o zdolności do podjęcia nauki oraz kopię dowodu osobistego.

Rekrutacja nie ma charakteru selekcyjnego, ale jej zasady są zgodne z obowiązującymi przepisami.

1.3 Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia.

Zarówno plan studiów, jak i programy poszczególnych przedmiotów są adekwatne do deklarowanych w sylwetce absolwenta celów kształcenia.

W raporcie samooceny przedstawiono 3 „edycje” planów studiów: edycja 2008, 2009 i 2010. Zarówno ogólna liczba godzin, jak i liczba godzin w przedmiotach należących do grup treści podstawowych i kierunkowych, w każdym z tych planów jest zgodna z wymogami rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów.

Sekwencja przedmiotów w planach studiów jest logiczna, przedmioty należące do grupy przedmiotów specjalnościowych poprzedzone są podstawowymi i kierunkowymi. W sylabusach określono też przedmioty wprowadzające wraz z wymaganiami wstępnymi.

W najnowszej edycji zaplanowano 4 specjalności do wyboru: Animacja czasu wolnego, Zarządzanie turystyką, Hotelarstwo i Turystyka międzynarodowa. Na przedmioty w grupie treści specjalnościowych przeznaczono po 910 godz. na studiach stacjonarnych i 550 godz. na niestacjonarnych. We wszystkich specjalnościach 13 przedmiotów jest takich samych, a 7 to przedmioty, które uzależnione są od wybranej specjalności. W tej części wymieniono jeszcze 6 przedmiotów do wyboru, z których studenci w semestrach 4-6 wybierają 3 przedmioty. Tak skonstruowana oferta daje studentom realne możliwości wyboru treści programowych

adekwatnie do ich zainteresowań. Liczba godzin do wyboru wynosi 420 (22%) na studiach stacjonarnych i 252 (18%) na niestacjonarnych. Uwzględniając w zestawie przedmiotów do wyboru język obcy wymaga to korekty na studiach niestacjonarnych i dostosowania liczby godzin do wyboru zgodnie z § 4 ust. 3 ww. rozporządzenia.

1.4 Ocena systemu ECTS.

W trakcie kontroli przedstawiono zespołowi oceniającemu dokument „Europejski System Transferu Punktów”. Z jego treści trudno określić, czy jest to formalnie zatwierdzony wewnętrzny akt prawny, czy też nieformalna instrukcja. Jest to jednak bardzo szczegółowa instrukcja uwzględniająca wszystkie niezbędne uregulowania dla stosowania w Uczelni pkt. ECTS.

We wszystkich zaprezentowanych „edycjach” planu studiów ogólna liczba pkt. ECTS jest nie mniejsza od 180. W edycji 2008 i 2009 wynosi 180, a w najnowszej 2010 wynosi 186 pkt. Liczba punktów dla treści podstawowych i kierunkowych jest zgodna z wytycznymi standardów kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja”. Budzi wątpliwość nieprzydzielenie pkt. za udział w przedmiocie wychowanie fizyczne (60 godz.) na studiach stacjonarnych. W planach studiów przestrzegana jest zasada, że liczba pkt. w semestrze jest nie mniejsza od 27 i nie większa od 33, jednakże na I i II roku edycji planów 2010 liczba punktów przekracza 60. W sylabusach każdemu przedmiotowi przydzielono odpowiednią liczbę pkt. Najczęściej liczba pkt. uzależniona jest od liczby godzin są jednak i przypadki niejasne:

Podstawy rekreacji 30 godz. – 5 pkt.

Hotelarstwo 30 godz. – 3 pkt.

Podstawy żywienia człowieka 30 godz. – 4 pkt.

Nie ma jednak możliwości sprawdzenia pracochłonności poszczególnych przedmiotów, gdyż w załączonym raporcie brak sylabusów dwóch ostatnich przedmiotów. Wymaga to wyjaśnienia.

Najnowszą wersję planów studiów należy skorygować pod kątem zgodności liczby punktów ECTS z wymogami rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2006 w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz. U., Nr 187, poz. 1385) oraz standardami kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja”, zwracając uwagę, by ogólna liczba pkt. wynosiła 180 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (w zamian za wychowanie fizyczne na studiach niestacjonarnych można zaproponować inny przedmiot o tej samej wartości pkt.). W każdym roku suma pkt. ma wynosić 60 (w semestrach jednak może wahać się w granicach 27-33).

1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

W trakcie spotkania studenci wyrazili pozytywne opinie na temat dostępności nauczycieli akademickich i możliwości uzupełniania ewentualnych braków poza wyznaczonymi terminami zajęć dydaktycznych. Terminy dyżurów i dane kontaktowe nauczycieli dostępne są w Wirtualnym dziekanacie. W Szkole dla przekazywania informacji związanych z współpracą studentów z nauczycielami nie wykorzystuje się tablic i gablot, ale przyjęty sposób kontaktów poprzez pocztę elektroniczną i telefonicznie jest akceptowany przez obie strony.

Godziny pracy dziekanatu i biblioteki są odpowiednie dla studentów studiów niestacjonarnych i dogodne zarówno w dni powszednie jak i weekendowe.

W Wyższej Szkole Handlu i Usług obieg informacji dotyczących toku i przebiegu studiów odbywa się poprzez tablice informacyjne oraz wysyłanie informacji indywidualnie do każdego studenta poprzez system USOS. Strona internetowa Uczelni jest przejrzysta, łatwo dotrzeć do niezbędnych informacji. Sprawy związane z tokiem studiów można załatwić

w dziekanacie. Studenci pozytywnie oceniają sprawność obsługi przez pracowników dziekanatu, która w ostatnim czasie znacznie się poprawiła.

W obrębie Uczelni znajduje się biblioteka, która posiada bardzo ubogi księgozbiór. W czytelni studenci mogą korzystać z bezpłatnych stanowisk komputerowych podłączonych do Internetu. W opinii żaków sprzęt komputerowy znajdujący się w bibliotece jest przestarzały co utrudnia korzystanie z niego.

Studenci mogą uczęszczać na dyżury prowadzone przez pracowników dydaktycznych, które odbywają się regularnie i w odpowiednim wymiarze czasu. Dodatkowo na zajęciach dydaktycznych często podawane są dane kontaktowe do większości nauczycieli akademickich, przez co studenci mają możliwość utrzymywania stałego kontaktu z dydaktykami.

Studenci mają możliwość wyboru tematów prac dyplomowych. Pozytywnie oceniona została opieka dydaktyczna promotorów nad seminarzystami.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1 Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Zgodnie z § 33 Regulaminu studiów w Uczelni obowiązuje sześciostopniowa skala ocen od oceny bardzo dobrej (5) do niedostatecznej (2). Każda ocena jest wpisywana do indeksu, karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokołu. Wprowadzono również zasadę, że student uczestniczący w pracach badawczych lub wdrożeniowych może być zwolniony, za zgodą odpowiedniego nauczyciela akademickiego, z udziału w niektórych zajęciach z przedmiotu, który tematycznie wiąże się z realizowaną pracą. Szczegółowe zasady tego zwolnienia określa dziekan.

Ocenie podano protokoły zaliczeniowe i egzaminacyjne oraz prace zaliczeniowe i egzaminacyjne wyrywkowo wybranych przedmiotów. Dokumentacja prowadzona jest starannie, jednakże sugeruje się, by w większym stopniu różnicować końcowe oceny zgodnie z wyżej opisywaną skalą ocen.

2.2 Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

W § 31 Regulaminu studiów szczegółowo określa okoliczności skreślenia studentów, którzy nie wypełniają obowiązków dydaktycznych:

„4. Jeżeli studentowi w systemie akumulacji punktów ECTS w danym semestrze brakuje więcej niż 12 punktów ECTS, dziekan kieruje studenta na powtarzanie lub podejmuje decyzję o skreśleniu z listy studentów”.

Z informacji zawartych w raporcie samooceny wynika, że odsiew na badanym kierunku na I, II i III roku wyniósł 54 studentów, co stanowi 15,2% (w tym 10 studentów – 10,9% na studiach stacjonarnych i 44 – 16,7% na niestacjonarnych). Za główne przyczyny odsiewu autorzy raportu samooceny uznali:

- „Niski poziom kwalifikacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.
- Przekonanie niektórych studentów, iż wystarczy zapłacić w szkole niepublicznej i uzyskać się dyplom wyższej uczelni.
- Odchodzenie studentów na bezpłatne studia w uczelniach państwowych.
- Utrata pracy i pogarszająca się sytuacja materialna”.

2.3 Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Zasady dyplomowania określono w rozdziale 11 Regulaminu studiów oraz w dokumencie zatwierdzonym decyzją Rektora z dnia 8 października 2010 (Zasady dyplomowania). Obydwa

te dokumenty w sposób jednoznaczny regulują wszelkie procedury związane z zakończeniem studiów, pracą dyplomową oraz egzaminem dyplomowym.

Student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem promotora w ramach realizacji przedmiotów: Proseminarium dyplomowe oraz Seminarium dyplomowe. Promotorem może być osoba posiadająca, co najmniej stopień naukowy doktora. Promotorów wyznacza dziekan. Wykaz promotorów wraz z obszarem tematycznym ich zainteresowań naukowo-badawczych dziekan podaje do wiadomości studentów. W szkole przyjęto jednolitą instrukcję edytorską pracy dyplomowej. Regulamin jednoznacznie określa zasady egzaminu dyplomowego oraz ustalenia oceny końcowej (podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów są: średnia arytmetyczna ocen z egzaminów i zaliczeń z przedmiotów niekończących się egzaminem przewidzianych planem studiów i programem nauczania – $\frac{1}{2}$ ostatecznego wyniku oraz ocena pracy dyplomowej i ocena egzaminu dyplomowego – po $\frac{1}{4}$ ostatecznego wyniku). Zasady dyplomowania zostały określone w sposób jasny i czytelny, są też dostępne dla studentów.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

2.4 Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

W sylwetce absolwenta oraz sylabusach poszczególnych przedmiotów prawidłowo określono planowane efekty kształcenia. Są one też zgodne z wymaganiami standardów kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja”. Plan studiów przewiduje przedmioty umożliwiające zdobycie wszechstronnej wiedzy związanej z działalnością zarówno w obszarze turystyki, jak i szczególnie na specjalności „Animacja czasu wolnego”, w rekreacji. Realizacja na wspomnianej specjalności zajęć praktycznych (odbywających się w terenie) daje studentom szanse na zdobycie umiejętności praktycznego działania.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Autorzy raportu samooceny jako najważniejsze metody dydaktyczne stosowane w Uczelni wymieniają wykład, ćwiczenie i samokształcenie. W sylabusach wymieniono bardziej szczegółowe metody przekazywania wiadomości najczęściej takie jak: dyskusja, prezentacja multimedialna, praca w grupach. Hospitacja zajęć przedmiotu Odnowa biologiczna wykazała, że studenci mieli możliwość wizyty w placówce realizującej zabiegi ciepłolecznicze i sami w nich uczestniczyli. Wśród metod dydaktycznych przeważa wykład, w formie którego realizowanych jest 49% zajęć z planu studiów.

Na studiach stacjonarnych w grupie ćwiczeniowej liczba studentów wynosi od 13 do 35 osób. Na studiach niestacjonarnych grupy ćwiczeniowe wynoszą maksymalnie 40 osób. W sylabusach, w każdym przedmiocie wyodrębniono nie więcej niż 10% czasu zajęć jako samokształcenie. Nie określono natomiast, jaka część programu ma być realizowana w tej formie.

Zajęcia z języków obcych odbywają się na trzech poziomach kształcenia. Liczebność grup językowych na studiach stacjonarnych waha się od 5 do 20 studentów w grupie. Na studiach niestacjonarnych grupy językowe liczą od 5 do 25 osób.

Regulamin Studiów przewiduje możliwość studiowania według indywidualnego planu studiów i programu nauczania. Taką możliwość mają studenci, którzy wykazują wybitne uzdolnienia. Studenci mają także szansę na studiowanie według indywidualnej organizacji studiów.

W Uczelni nie wykorzystuje się w kształceniu tzw. „platformy e-learningowej”. Przy pomocy Internetu można przeglądać zasoby biblioteczne, funkcjonuje też *Wirtualny dziekanat*. Stosowane w uczelni metody dydaktyczne należy uznać za właściwe i pozwalające osiągnąć cele kształcenia zamierzone w sylwetce absolwenta oraz w sylabusach.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Sylabusy poszczególnych przedmiotów są dostępne w *Wirtualnym dziekanacie*, nie wywiesza się ich w gablotach. Sformułowane są w sposób prawidłowy, treści kształcenia zgodne ze standardami. Nie ma potrzeby osobnego zamieszczania sylabusów dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia MNiSW w sprawie standardów kształcenia... zarówno plan jak i program nauczania realizowany na studiach niestacjonarnych zapewnia zdobycie tej samej wiedzy i uzyskanie tych samych kwalifikacji co na studiach stacjonarnych. Niezbędnym jest natomiast zaprezentowanie całości sylabusów odpowiadających poszczególnym przedmiotom z planu studiów niezależnie czy w danym roku akademickim one występują w poszczególnych „edycjach” tych planów. Tylko wtedy możliwa jest precyzyjna ocena poprawności merytorycznej całego cyklu kształcenia na studiach I stopnia.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Wymiar godzinowy praktyk w planach studiów nie został określony, jedynie przypisano im 6 pkt. ECTS. W planach powinno się uwzględnić wymiar praktyk (w godz. lub tygodniach) oraz określić semestr, w którym praktyki powinny zostać zaliczone. Wynika to m.in. z § 9 ust. 4 Regulaminu studiów WSHiU, w którym zapisano:

„Plany studiów określają (...) rodzaj i czas trwania obowiązujących praktyk prowadzonych na danym kierunku i specjalności”

W zestawie sylabusów brak również sylabusa praktyki. Z informacji z raportu samooceny oraz strony internetowej Uczelni wynika, że ich wymiar oraz organizacja zgodna jest z wymogami zawartymi w rozporządzeniu w sprawie standardów kształcenia.

Zgodnie z § 10 Regulaminu studiów „Zasady i tryb zaliczania praktyk wynikających z planów studiów i programów nauczania określa uchwała senatu Uczelni”. Uchwała taka została przyjęta w dniu 9 czerwca 2010 roku, jej załącznik stanowi „Regulamin Studenckich Praktyk Zawodowych”. W regulaminie w sposób szczegółowy określono wszystkie niezbędne kwestie związane z celami, programem, organizacją i dokumentacją praktyk zawodowych.

Zakres tematyczny oraz zadania realizowane w ramach programu praktyk opracowano oddzielnie dla poszczególnych specjalności. Informacja na ten temat dostępna jest na stronie internetowej Uczelni. Dokumentacja prowadzona w Uczelni w postaci: Umowy o organizację praktyki studentów szkół wyższych, Potwierdzenie odbycia praktyki, Dziennik praktyk oraz Zaświadczenie dla osób ubiegających się o zwolnienie z praktyki jest zgodna z wymogami.

Warunkiem zaliczenia praktyki jest złożenie przez studenta stosownych dokumentów, wynikających z regulaminu praktyk opisujących jej przebieg i zrealizowane zadania niezależnie od formy. Praktykę zawodową można zaliczyć również na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu studenta na stanowisku odpowiadającym kryteriom określonym w regulaminie. Praktyki zrealizowane w okresie nie krótszym niż czas określony w standardach kształcenia można uznać za zaliczone, jeśli student udokumentuje doświadczenie zawodowe lub prowadzenie działalności, która odpowiada programowi praktyk. Nadzór nad przebiegiem praktyk sprawują wyznaczeni przez dziekana opiekunowie praktyk (nauczyciele akademicy).

Zgodnie z regulaminem realizacji Programu Lifelong Learning – Erasmus studenci mogą realizować praktyki za granicą. Organizacja tej praktyki i zasady jej zaliczania zostały szczegółowo opisane w powyższym regulaminie. Jest to element uatrakcyjniający program

studiów, części studentów pozwala osiągnąć założone w sylwetce absolwenta cele związane ze zdobyciem wiedzy o rynku usług w turystyce i rekreacji w krajach Unii Europejskiej.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się w dni powszednie od godz. 8.00 do godzin popołudniowych. Studenci I roku mają zajęcia od wtorku do czwartku. Plan zajęć nie jest jednakowy w każdym tygodniu, co zapewne nie ułatwia studentom organizacji czasu wolnego. Należy jednak przyznać, że w trakcie kontroli przedstawiono plan na cały semestr dla wszystkich roczników.

Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w soboty i niedziele najczęściej od godz. 8.00 do godzin wieczornych. Między zajęciami zaplanowano przerwy krótkie i jedną dłuższą. Terminy zajęć ustalono na początku semestru, zajęcia w semestrze zimowym odbywają się w trakcie 10 weekendów. Analiza planu zajęć wskazuje na zdarzające się przypadki realizacji jednego przedmiotu przez nadmierną liczbę godzin (np. Ekonomia w dniu 19.03 w godz. 11.30-16.40; Kształtowanie środowiska i ochrona przyrody w dniach 26 i 27.03 i inne). Studenci, na spotkaniu z zespołem oceniającym podnosili również problem nadmiernej koncentracji zajęć jednego rodzaju, jako utrudniający efektywne zdobywanie wiedzy.

Liczba godzin w planie studiów w poszczególnych semestrach zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych jest zrównoważona i pozwala na optymalne zaplanowanie zajęć, Organizacja sesji zaliczeniowej i egzaminacyjnej nie budzi zastrzeżeń, liczba egzaminów w semestrze wynosi od 2-3, poza semestrem 6, w którym egzamin dyplomowy jest czwartym.

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Zespół wizytujący dokonał hospitacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów: Organizacja i zarządzanie, Gospodarka turystyczna, Badanie rynku usług turystycznych i rekreacyjnych, Odnowa biologiczna, Etyka, Kształtowanie środowiska i ochrona przyrody, Prawo międzynarodowe.

Wnioski:

- zajęcia prowadzone są profesjonalnie, z wykorzystaniem sprzętu audiowizualnego w każdej sali wykładowej,
- prowadzący zajęcia prezentują duże doświadczenie i wiedzę fachową.
- zwraca uwagę niska frekwencja (często poniżej 50% stanu grupy),
- zajęcia odbywały się w jednym budynku, co ułatwiło przemieszczanie się studentów i przedłużało czas przerw, np. na posiłek.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Wnioski:

1. Sylwetka absolwenta oraz treści kształcenia poszczególnych przedmiotów są zgodne z wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja”.
2. Obowiązujące w Uczelni plany studiów kierunku „turystyka i rekreacja” są prawidłowo skonstruowane i zgodne z odpowiednimi rozporządzeniami.
3. Rekrutacja kandydatów na studia odbywa się prawidłowo.
4. W planach studiów poszczególnym przedmiotom przypisano pkt. ECTS, jednakże ich ogólną liczbę oraz liczbę w poszczególnych latach i dla niektórych przedmiotów należy skorygować i dostosować do obowiązujących rozporządzeń.
5. Przyjęte w Uczelni rozwiązania dotyczące systemu opieki naukowej i dydaktycznej są akceptowane przez studentów, można je uznać za właściwe.

6. System weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów obowiązujący w Uczelni jest prawidłowy, jednakże w większym stopniu należy różnicować oceny końcowe.
7. Zasady dyplomowania zostały jasno i precyzyjnie określone w wewnętrznych aktach prawnych Uczelni. Dokumentacja egzaminu dyplomowego oraz oceniane prace dyplomowe odpowiadają obowiązującym standardom.
8. Stosowane w procesie kształcenia metody dydaktyczne zapewniają realizację założonych celów kształcenia. Hospitacje zajęć wykazały odpowiedni poziom dydaktyczny prowadzonych ćwiczeń i wykładów.
9. Pewnych zmian wymagają wykorzystywane w Uczelni sylabusy:
 - nie ma potrzeby osobnego zamieszczania sylabusów dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych;
 - niezbędnym jest natomiast zaprezentowanie całości sylabusów odpowiadających wszystkim przedmiotom z planu studiów, które powinny zostać zatwierdzone wraz z planami studiów przez Radę Wydziału.
10. Program, organizacja i dokumentacja praktyk studenckich są zgodne z obowiązującymi przepisami. Należy jednak opracować sylabus dla praktyki i liczbę godzin lub czas jej trwania określony w tygodniach wprowadzić do planów studiów.
11. Organizacja studiów jest poprawna, jednakże korekty wymagają plany zajęć dla studiów niestacjonarnych. Należy dążyć, by w trakcie jednego dnia nie było zbyt wielu godzin zajęć z tego samego przedmiotu.
12. System opieki naukowej i dydaktycznej studentów funkcjonuje w sposób prawidłowy i jest pozytywnie oceniany przez studentów. Wielkość księgozbioru w bibliotece jest niewystarczająca.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości,

W Uczelni został określony system oceny jakości kształcenia, który jest realizowany na jedynym Wydziale Społeczno-Ekonomicznym obejmując tym samym kierunek „turystyka i rekreacja”. Formalnie Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości wprowadzono Uchwałą Senatu z dnia 15 września 2009 roku i zarządzeniem nr 2/2009 Rektora uczelni z dnia 16 września 2009 roku. W dniu 17 grudnia 2009 roku powołano Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia, dla którego określono zakres zadań.

Określono pięć zasadniczych celów Systemu. Postanowiono m.in. stale monitorować i podnosić jakość kształcenia w WSHiU, podnosić rangę pracy dydaktycznej, tworzyć jednoznaczne procedury oceny metod i warunków kształcenia, zwiększać mobilność studentów. Podsumowując, struktura organizacyjna wewnętrznego systemu zapewnienia została od strony formalnej prawidłowo określona, wszystkie związane z tym procedury są na etapie tworzenia. Istnieje potrzeba stworzenia zespołu, który wspomagałby pracę Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia.

2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów,

Z założenia ewaluacja procesu dydaktycznego powinna tworzyć trzon wewnętrznego systemu jakości kształcenia, który powinien obejmować trzy obszary problemowe: kształtowanie

planów i programów studiów, ewaluację procesu dydaktycznego, ocenę rezultatów i sposób ich wykorzystania.

Dotychczas za proces kształcenia na ocenianym kierunku odpowiada głównie Dziekan Wydziału. Od 9 grudnia 2010 roku jednostką wspomagającą Dziekana, w realizacji programu studiów na kierunku „turystyka i rekreacja” jest Katedra Turystyki i Rekreacji. Na dzień dzisiejszy nie określono zakresu obowiązków osoby odpowiedzialnej za kierowanie Katedrą Turystyki i Rekreacji.

Zakłada się, że proces nauczania powinien być oceniany na podstawie dokumentacji dla danego kierunku studiów i specjalności na nim realizowanych, na którą składają się: charakterystyka kierunku studiów, sylwetka absolwenta, program nauczania, plan studiów, szczegółowe programy poszczególnych przedmiotów, tzw. sylabusy, system punktowy ECTS, wymagania egzaminacyjne i zaliczeniowe, wymagania stawiane pracom licencyjnym oraz wymagania i zakres egzaminu dyplomowego.

Dziekan Wydziału do dnia dzisiejszego nie powołał żadnej struktury organizacyjnej, która zajmowałaby się dostosowywaniem planów i programów studiów do aktualnych potrzeb edukacyjnych. Aktualnie korekty w planach studiów dokonywane są przez Dziekana Wydziału w nieusankcjonowanej formalnie współpracy z niektórymi samodzielnymi nauczycielami akademickimi. W pracach tych nie uczestniczą przedstawiciele studentów. Mają oni jednak możliwość wydania opinii odnoszącej się do propozycji Dziekana przed zatwierdzeniem przez Radę Wydziału. Ponadto, studenci mogą oddziaływać na kształt programów studiów jedynie poprzez opinie wyrażone w ankietach. Sylabusy są dokumentem przygotowanym przez każdego nauczyciela odpowiadającego za przedmiot. Szczegółowe treści programowe proponowane przez wykładowców, z każdego przedmiotu i na każdy kolejny semestr, z uzyskanych informacji wynika, że są poddawane ocenie ich zgodności ze standardami przez Dziekana. **Należy koniecznie jak najszybciej doprowadzić do stworzenia Rady Programowej, określić jej cele i zadania oraz zaangażować studentów zarówno studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych do pracy nad ewaluacją programu studiów.**

3) oceniania studentów,

W procesie kształcenia prowadzonym na ocenianym kierunku obowiązują przejrzyste zasady oceny studentów zawarte w Regulaminie Studiów w rozdziale 8 w paragrafach od 31 do 42. Szczegółowe wymogi określają nauczyciele akademicki prowadzący poszczególne przedmioty. System oceny obejmuje oceny z zaliczeń i egzaminów oraz ocenę egzaminu dyplomowego i pracy dyplomowej. Jest to sprawnie funkcjonujący element w systemie jakości kształcenia, dobrze odbierany przez studentów.

4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej,

System ewaluacji zajęć dydaktycznych ma charakter powszechny i obejmuje wszystkich nauczycieli akademickich. Wykładowcy oceniani są przez studentów w anonimowej ankiecie. Wyniki badań ankietowych mają charakter niejawnny. Oceny znane są wyłącznie ocenianemu nauczycielowi akademickiemu, Rektorowi i Dziekanowi Wydziału. Natomiast ogólna anonimowa ocena przedmiotu prezentowana jest na stronach *Wirtualnego Dziekanatu* i jest dostępna, po zalogowaniu się, studentom.

Uczelnia nie przeprowadza tzw. kompleksowej okresowej oceny pracowników naukowo-dydaktycznych, która zgodnie z § 29 rozdział 8 Statutu WSHiU powinna być dokonywana przez Dziekana nie rzadziej niż raz na cztery lata. Sprawy związane z oceną nauczycieli akademickich regulowane są w rozdziale 8 w paragrafach od 29 do 34.

Podczas wizytacji zapoznano się:

- z protokołami pięciu hospitacji; Uczelnia przedstawiła ujednolicony druk ze scenariuszem hospitacji; poddane ocenie protokoły miały identyczny pod względem formalnym charakter, przedstawiono tzw. informacje ogólne (kto?, gdzie?, kiedy?), temat zajęć oraz uwagi ogólne odnoszące się do konstrukcji zajęć, przygotowania prowadzącego, ogólnej oceny i zaleceń hospitującego. W tym przypadku wszystkie zajęcia oceniane były pozytywnie. Przedstawiano także konstruktywne uwagi krytyczne. Komisja zwraca jednak uwagę aby z większą troską podejść do kwestii hospitacji zajęć dydaktycznych, szczególnie młodych pracowników naukowo-dydaktycznych. Przypomnieć należy, że jest to jeden z istotniejszych elementów składających się na tzw. wewnętrzny system oceny jakości kształcenia, w przypadku WSHiU wymagający ciągłego doskonalenia.

- z ankietami studenckimi: na podstawie przedstawionych do wglądu Komisji raportów zawierających wyniki ocen zajęć dydaktycznych i ocen pracowników naukowo - dydaktycznych, wynika, że większość nauczycieli oceniono pozytywnie - w granicach ocen 4-4,9, nieliczne są przypadki ocen poniżej 4,0. Na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych przeprowadzonych na reprezentatywnej grupie studentów tworzy się tzw. profil oceny pracownika, na który składa się 10 elementów odnoszących się zarówno do organizacji zajęć, treści merytorycznych, kompetencji prowadzącego i angażowania studentów. W roku akademickim 2009/2010 w trakcie badania oceny zajęć dydaktycznych przeprowadzono 378 ankiet. Na uznanie zasługuje skala zjawiska oraz jakość raportów podsumowujących badania. Ciekawym pomysłem jest angażowanie studentów w proces ewaluacji, już od samego początku, tj. tworzenia ankiety i później jej samodzielnego przeprowadzenia wśród swoich kolegów. Ten element wewnętrznego systemu jakości kształcenia należy ocenić wysoko, niewątpliwie jest to efekt jasno określonych procedur oraz wysokich kwalifikacji Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia.

W 2010 roku po raz pierwszy opracowano raport z badań ankietowych przeprowadzonych wśród absolwentów, którzy w 2007 roku rozpoczęli studia. Okazało się, że zajęcia dydaktyczne realizowane w WSHiU prowadzone były na zadowalającym merytorycznie poziomie. Potwierdza to średnia ocen, która wyniosła 3,8, w skali 1 - 5. Wyższe oceny odnoszące się do przekazywanych na zajęciach treści, ich zakresu, aktualności, atrakcyjności wystawiane były przez studentów stacjonarnych (powyżej 4,0) niż niestacjonarnych. Absolwenci wysoko oceniają realizowane w Uczelni zajęcia pod kątem uzyskiwanych efektów kształcenia.

5) form wsparcia studentów,

Pomimo funkcjonowania w Uczelni różnych organizacji studenckich, w tym Samorządu Studenckiego, Kół Naukowych, w przypadku studentów kierunku „turystyka i rekreacja” stwierdzono stan bezradności polegający m.in. na braku możliwości przebicia się z postulatami do władz Wydziału, np. w sprawie programu zajęć terenowych, tzw. wycieczek turystycznych czy też nieracjonalnego, w opinii studentów, programu niektórych przedmiotów, np. fizjologii. Wynika to zapewne z faktu braku uczestnictwa studentów w pracach zespołu powołanego przez Dziekana Wydziału do prac nad planami i programami studiów. Ważną rolę w życiu studenckim odgrywają nauczyciele – opiekunowie kół naukowych oraz opiekunowie poszczególnych roczników. Studenci mogą liczyć na bezpośrednie wsparcie ze strony nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia, z którymi mogą się kontaktować na dyżurach, bezpośrednio po zajęciach albo drogą mailową. Na podstawie wyników ankiet stwierdzono, że studenci dość wysoko oceniają funkcjonowanie Dziekanatu. Można przypuszczać, że jest to ważny czynnik wspierający studenta, szczególnie w zakresie informacji dotyczącej organizacji zajęć.

6) stosowanego systemu informacyjnego,

Uczelnia wykorzystuje system informatyczny „Uczelnia 2000”, który posiada funkcję Wirtualny Dziekanat. Jest to kompleksowy system informatyczny zajmujący się obsługą administracyjną a także umożliwia studentom dostęp do niezbędnych informacji, zaoszczędzając czas zarówno obsługi dziekanatu jak i studentów. Wirtualny Dziekanat działa całą dobę, umożliwiając, po odpowiedniej autoryzacji, dostęp do planów zajęć, ocen z semestrów, wpłat czesnego, sprawdzenia danych osobowych studentów itp. System funkcjonujący w WSHiU internetowy system informacyjny jest dobrze funkcjonującym elementem systemu jakości kształcenia, wysoko ocenianym przez zarówno przez pracowników jak i studentów.

7) publikowania informacji.

Na stronie internetowej publikowane są dane dotyczące oferty kształcenia, organizacji roku akademickiego, oferty edukacyjnej na poszczególnych kierunkach, procedur rekrutacyjnych, oferty pomocy materialnej, różnych formularzy oraz szereg informacji związanych z życiem Uczelni. Zamieszczona jest szczegółowa charakterystyka kierunku „turystyka i rekreacja” wraz z planami studiów, wykazem specjalności itp. informacje.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Studenci studiów niestacjonarnych kierunku „turystyka i rekreacja” zwracali uwagę na brak realnego wpływu na kształt planów i programów studiów. Dobrze oceniono ofertę proponowanych specjalności. Pozytywnie ocenili treści programowe z poszczególnych przedmiotów. Zwrócili uwagę na brak zajęć z zakresu rekreacji ruchowej, takich jak obozy, wędrówki, ćwiczenia terenowe, ćwiczenia aktywności fizycznej. Bardzo dobrze wypowiadali się na temat wszystkich prowadzących na kierunku zajęcia, ich merytorycznego przygotowania i dostępności.

Wizytowana jednostka przeprowadza badania jakości kształcenia w oparciu o anonimową ankietę. Studenci regularnie wypełniają kwestionariusze po zakończeniu danego przedmiotu. Ankiety są skonstruowane w sposób przejrzysty i zawierają prawidłowo zbudowane pytania. Żacy wiedzą, że wyniki ankiet podlegają opracowaniu i są dla nich dostępne w dziekanacie. Studenci chętnie wypełniają ankiety, gdyż widzą jej efekty. Wyniki ankiet trafiają również do władz Uczelni, gdzie podlegają wnikliwej analizie. W celu polepszenia wyników są podejmowane kroki takie jak hospitacje zajęć lub rozmowa z prowadzącym zajęcia. Mają one realny wpływ na polepszenie jakości kształcenia.

W opinii studentów proces ankietyzacji jest niezwykle ważnym czynnikiem systemu podnoszenia jakości kształcenia na Uczelni. Studenci uważają, iż możliwość wglądu do opracowań ankiet ewaluacyjnych oceniających nauczycieli akademickich jest bardzo dobrym rozwiązaniem.

Należy zauważyć, iż Uczelnia na bieżąco śledzi losy swoich absolwentów, co pozytywnie wpływa na jakość kształcenia. Studenci kończący studia poddawani są wnikliwej ankiecie, której wyniki są opracowywane i wprowadzane do bazy danych. Uzyskane informacje pomagają Władzom Uczelni dostosować program studiów do wymagań rynku pracy.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

W trakcie spotkania z nauczycielami akademickimi okazało się, że ze względu na to, że większość prowadzących zajęcia na kierunku turystyka i rekreacja nauczycieli nie jest zainteresowana realnym wpływem na kształt planów i programów studiów.

Zajęcia taktują jako zlecenie nie interesując się ich programową spójnością odzwierciedlającą specyfikę kierunku. Realnie w pracach nad planami i programami studiów pracuje trzyosobowy zespół powołany przez Dziekana.

Nauczyciele podkreślają natomiast swobodę w proponowaniu autorskich programów zajęć, które przyjmują postać sylabusów.

Powszechnie chwalona jest precyzja w planowaniu i organizowaniu zajęć przez władze i administrację Uczelni, co bardzo ułatwia wykonywanie zadań.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

W Uczelni od 7 lat funkcjonuje Biuro Karier, które podlega Rektorowi i jest zrzeszone w ogólnopolskiej sieci Akademickich Biur Karier.

Postawione przed Biurem Karier cele realizowane są m. in. poprzez pozyskiwanie nowych, ciekawych miejsc praktyk i staży stwarzających realną perspektywę zatrudnienia po ich ukończeniu, czy też systematycznie powiększając bazę ofert pracy. Ponadto Biuro Karier organizuje szkolenia i kursy dla studentów zależnie od wybranego kierunku studiów. W przypadku kierunku „turystyka i rekreacja” zespół oceniający proponował studentom zdobycie kwalifikacji jako wychowawcy kolonijni lub piloci wycieczek. W kooperacji z uczelnianym klubem AZS również uprawnienia organizatora rekreacji.

W ramach doradztwa zawodowego Biuro Karier współpracuje z Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości, Biurem Karier AWF, UAM, UE, gdzie studenci WSHiU mają możliwość udziału w targach pracy jak również szkolenia z zakresu technik pokonywania wieloetapowych procesów rekrutacyjnych oraz skutecznej autoprezentacji. W uczelnianej bibliotece dostępne są publikacje, które pomagają w zdobyciu wiedzy i umiejętności ułatwiających poruszanie się na rynku pracy, podnoszenia kwalifikacji czy rozwoju osobowości.

Na stronie internetowej Uczelni, w zakładce Biuro Karier każdy student lub absolwent WSHiU ma dostęp do przydatnych informacji mogących pomóc w tworzeniu dokumentów aplikacyjnych, a także ofert pracy i linków instytucji oferujących pomoc w planowaniu dalszej ścieżki kariery. Znajdują się również informacje dotyczące działalności społecznej, którą studenci mogą realizować w ramach praktyk zawodowych. Oferty aktualizowane są na bieżąco i w kolejności nadsyłania przez zakłady pracy, umieszczane na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń.

Biuro Karier organizuje również wykłady tematyczne dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych na terenie Uczelni oraz gości w zaprzyjaźnionych szkołach w ramach indywidualnych spotkań, uczestniczy w szerokim zakresie w Targach Edukacyjnych organizowanych na terenie województwa Wielkopolskiego, oraz prowadzi działania promocyjne wspólne z WOT.

W ramach swej działalności współorganizuje wraz z Polskim Stowarzyszeniem Naukowej Animacji Rekreacji i Turystyki symposium „Innowacje w usługach turystyczno – rekreacyjnych i hotelarsko – gastronomicznych w warunkach globalizacji”.

Studenci WSHiU korzystają w sposób umiarkowany z usług doradczych BK WSHiU, ale każdy potrzebujący, który zgłosi się z problemem w kwestii praktyk zawodowych lub prowadzenia działalności gospodarczej czy też doradztwa zawodowego taką pomoc uzyskuje. Biuro Karier współpracuje z założycielem Uczelni Wielkopolskim Zrzeszeniem Handlu i Usług. W ramach tej współpracy prowadzone są wspólne działania, najbliższe 6-7 kwietnia br. Poznańskie Dni Przedsiębiorczości.

Instytucje i przedsiębiorstwa kupieckie zrzeszone w WZHiU również korzystają z usług pośrednictwa BK poszukując pracowników lub praktykantów na staże zawodowe.

Wnioski:

1. W Uczelni funkcjonuje system oceny jakości kształcenia, który ma jednak braki i powinien być udoskonalony, szczególnie w obszarze dotyczącym okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów. Niezbędna jest aktywizacja studentów w tym zakresie.
2. Liczba hospitacji zajęć na kierunku „turystyka i rekreacja” jest daleka od oczekiwań (udokumentowano 3 hospitacje). System hospitacji zajęć wymaga udoskonalenia procedur (m.in. opracowania wzoru protokołu hospitacji). Zaleca się zwrócenie uwagi na merytoryczną część hospitacji, która powinna kończyć się wydaniem jednoznacznej oceny.
3. Element systemu ewaluacji procesu dydaktycznego oparty o ankiety studenckie należy uznać za dobrze funkcjonujący. Na szczególną uwagę zasługuje zakres ankietyzacji a także opracowywanie uzyskanych tą drogą wyników. Wysoko należy ocenić rolę Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia.
3. Akademickie Centrum Karier jest dobrze zorganizowane i funkcjonuje zadowalająco w zakresie dla niego określonym, w tym w organizacji i nadzorze nad praktykami studenckimi.
4. Studenci pozytywnie oceniają działania podejmowane przez Władze Uczelni w zakresie podnoszenia jakości kształcenia na kierunku politologia.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

TYTUŁ LUB STOPIEŃ NAUKOWY ALBO TYTUŁ ZAWODOWY	RAZEM	LICZBA NAUCZYCIELI AKADEMICKICH, DLA KTÓRYCH UCZELNIA STANOWI			
		Podstawowe miejsce pracy		Dodatkowe miejsce pracy	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	3	-	-	3	-
Doktor habilitowany	8	-	2	6	-
Doktor	16	-	3	13	-
Pozostali	-	-	-	-	-
Razem	27	-	5	22	-

- w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego

Wnioski: W ramach Wydziału Społeczno-Ekonomicznego zatrudnionych jest 27 nauczycieli akademickich, w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym 3 profesorów tytularnych, 8 doktorów habilitowanych oraz 16 doktorów. Dla 5 zatrudnionych osób (28%) Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Wszystkie osoby są zatrudnione na podstawie umowy o pracę. Wyraźny trzon ogółu kadry Uczelni stanowią osoby ze stopniem naukowym doktora – 59%, profesorowie stanowią 11%, doktorzy habilitowani - 29%, brak osób z tytułem

zawodowym magistra. Jednostka opiera się na kadrze, dla której Uczelnia jest dodatkowym miejscem pracy.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2006	-	-	-
2007	-	-	-
2008	-	-	-
2009	-	-	-
2010	-	1	-
Razem	-	-	-

Wnioski: W latach 2006-2010 stopień naukowy doktora habilitowanego zdobyła jedna osoba z Wydziału Społeczno-Ekonomicznego. Rozwój naukowy kadry jednostki jest niewielki.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- formalno-prawnych

Warunek określony w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048 z późn. zm.), spełniają wszystkie osoby wskazane do minimum kadrowego (do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego). Spełniony jest również warunek określony w § 8 ust. 3 ww. rozporządzenia, zgodnie z którym nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, i co najmniej 90 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby spełniają warunek określony w art. 9 pkt. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, tzn. stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie.

- merytorycznych,

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia minimum kadrowe dla kierunku „turystyka i rekreacja” na poziomie studiów pierwszego stopnia stanowi zatrudnienie co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, w tym co najmniej dwóch posiadających dorobek naukowy w zakresie tego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z tym kierunkiem studiów

oraz zatrudnienie co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, w tym co najmniej pięciu posiadających dorobek naukowy w zakresie tego kierunku studiów i co najmniej jednego posiadającego dorobek naukowy w dziedzinie nauki związanej z tym kierunkiem studiów.

Do minimum kadrowego, w grupie samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, zgłoszono 4 profesorów i doktorów habilitowanych. Do grupy profesorów i doktorów habilitowanych posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów „turystyka i rekreacja” zaliczono 3 osoby. Komisja nie znalazła podstaw do zaliczenia do minimum kadrowego z tej grupy jednej osoby. Do minimum kadrowego, w grupie doktorów zgłoszono 5 osób. Do grupy doktorów posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów turystyka i rekreacja zaliczono 3 osoby. Komisja nie znalazła podstaw do zaliczenia do minimum kadrowego z tej grupy dwóch osób.

oraz

- sformułowanie jednoznacznego wniosku dotyczącego spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego.

Do grupy profesorów i doktorów habilitowanych posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów „turystyka i rekreacja” i spełniających wymagania formalno - prawne dotyczące minimum kadrowego dla studiów **pierwszego stopnia** na tym kierunku można zaliczyć 3 osoby.

Do grupy doktorów posiadających dorobek naukowy w zakresie kierunku studiów „turystyka i rekreacja” i spełniających wymagania formalno - prawne dotyczące minimum kadrowego dla studiów **pierwszego stopnia** na tym kierunku można zaliczyć 4 osoby. Komisja nie znalazła podstaw do zaliczenia do minimum kadrowego trzech osób.

Do spełnienia wymagań do prowadzenia studiów pierwszego stopnia brakuje dwóch doktorów, w tym jednego z dorobkiem naukowym z zakresu ocenianego kierunku studiów i jednego reprezentującego dziedzinę nauki związaną z „turystyką i rekreacją”.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Obecnie na jednego nauczyciela akademickiego wliczonego do minimum kadrowego przypada 40 studentów.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Nauczyciele akademicy zgłoszeni do minimum kadrowego (zaliczonych 6 osób z 9 zgłoszonych) stanowią zespół reprezentujący głównie nauki o kulturze fizycznej (3 osoby), dwie osoby reprezentują nauki humanistyczne i jedna osoba jest przedstawicielem nauk ekonomicznych. Zgodnie z wymogami dotyczącymi minimum kadrowego opracowanymi przez PKA, zwraca się uwagę na to aby uwzględnić w składzie minimum kadrowego obecność przedstawicieli trzech specjalności naukowych i grup zawodowych, tj. nauk o kulturze fizycznej, nauk ekonomicznych i nauk geograficznych. W takim układzie nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia dydaktyczne na kierunku „turystyka i rekreacja” nie stanowią interdyscyplinarnego zespołu. Wykłady i ćwiczenia prowadzone są przez

pracowników, których dorobek naukowy, posiadane specjalizacje i doświadczenie zawodowe są związane z tematyką prowadzonych zajęć. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów nie tylko na dyżurach. Taki kontakt jest możliwy również poprzez Internet i telefon.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Podczas wizytacji odbyło się spotkanie z 11 nauczycielami akademickimi. Dwie osoby reprezentowały minimum kadrowe. Dla 3 osób, z pośród obecnych, WSHiU jest jedynym i podstawowym miejscem pracy. W spotkaniu nie uczestniczyły władze Uczelni.

W trakcie spotkania poruszono tematykę związaną z uczestnictwem w pracach nad kreowaniem programu i planu studiów; stwierdzono, że nauczyciele nie uczestniczą aktywnie w pracach nad ewaluacją programów studiów.

Omówiono i wyjaśniono kwestię organizacji pracy, w tym realizacji dyżurów pracowniczych. Pracownicy zwrócili uwagę na duże możliwości związane z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych poprzez prowadzenie badań naukowych (możliwość publikowania). Uczelnia w tym zakresie bardzo wspomaga finansowo osoby pragnące upowszechniać swoje osiągnięcia naukowe. W opinii nauczycieli władze Uczelni stwarzają możliwości do pracy naukowej poprzez zabezpieczenie odpowiednich środków do prowadzenia badań i wspieranie projektów czy programów tworzonych i realizowanych przez pracowników.

Ogólnie pracownicy są bardzo zadowoleni z możliwości pracy w Uczelni, podkreślali dobrą organizację i atmosferę pracy.

Zwracali uwagę na precyzyjnie określone wymagania i oczekiwania Władz wobec nich. Pracownicy ze zrozumieniem wypowiadali się na temat studentów, dostrzegając fakt łączenia przez nich pracy zawodowej często związanej z profilem studiów, a studiowaniem w trybie niestacjonarnym.

Podkreślano także specyfikę studentów wybierających studia w WSHiU – podkreślano większe zaangażowanie i stawiane wymagania przez studentów z kierunku „turystyka i rekreacja”, zwrócono także uwagę na brak różnic między studentami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Dokumentacja osobowa nauczycieli akademickich zawiera dokumenty wymagane przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). Sprawdzone teczki są opisane, zawierają spisy dokumentów, strony akt są numerowane.

We wszystkich teczkach znajdują się poświadczane za zgodność z oryginałem kopie dokumentów potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych, aktualne zaświadczenia o przeprowadzeniu badań okresowych oraz zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie BHP.

Umowy o pracę zawiera z pracownikami kanclerz; zawierają wymagane prawem elementy.

Wnioski:

- 1. Formalne warunki dotyczące minimum kadrowego odnoszące się do przydziału zajęć dydaktycznych w ramach umów o pracę dla akredytowanego kierunku zostały spełnione.**
- 2. Uczelnia nie spełnia wymagań merytorycznych w zakresie minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „turystyka i rekreacja”, brakuje bowiem dwóch doktorów, w tym jednego z dorobkiem z zakresu ocenianego kierunku i jednego reprezentującego dziedzinę nauki związaną z „turystyką i rekreacją”.**

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Na ocenianym kierunku studiów prowadzone są badania naukowe. Władze Uczelni przywiązują dużą wagę do prowadzonych badań naukowych i aktywnie wspierają te działania finansowo. Pracownicy kierunku mają możliwość uczestniczenia w konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, w których udział jest finansowany ze środków własnych Szkoły.

W ramach ocenianego kierunku „turystyka i rekreacja”, następuje ciągła intensyfikacja prac badawczych. Aktualnie pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku „turystyka i rekreacja” zaangażowani są w realizację trzech różnych projektów badawczych, związanych tematycznie z ocenianym kierunkiem.

Pracownicy Uczelni, w tym Katedry Turystyki i Rekreacji byli współorganizatorami 4 konferencji naukowych, które odbywały się w 2007, 2008 i 2010 roku. Konferencje poświęcone były m.in. gospodarce turystycznej, zarządzaniu usługami w gospodarce rynkowej, w tym w turystyce.

W raporcie samooceny nie zamieszczono ilościowego zestawienia prac publikowanych przez pracowników. Informacje podane w wykazie publikacji osób wliczanych do minimum kadrowego wynika, że w przypadku większości osób zestawienie to jest znaczne. Zwraca jednak uwagę fakt, iż większość z nich posiada afiliację innych Uczelni. Aktualnie w Uczelni prowadzone są dwa projekty badawcze z zakresu tematyki obejmującej oceniany kierunek. Wysoko (pomimo braku konieczności prowadzenia działalności naukowej na I stopniu) należy ocenić przyznanie 6 pkt. Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego za Zeszyty Naukowe Uczelni.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

W Uczelni nie funkcjonują studenckie koła naukowe. Studenci nie biorą udziału w pracach badawczych.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

W 2005 roku Uczelnia przystąpiła do Programu Unii Europejskiej otrzymując Kartę Erasmusa. Od roku 2007 realizuje wymianę studentów i nauczycieli akademickich. Uczelnia określiła 6 głównych kierunków działań w ramach polityki Programu Erasmus na lata 2007-2013, które m.in. obejmują kontynuowanie współpracy z uczelniami partnerskimi, prowadzenie wymiany studentów i pracowników, kontynuowanie i rozszerzanie oferty dydaktycznej w języku angielskim itp. Dotychczas podpisano 10 umów z uczelniami partnerskimi, m.in. z Niemiec, Turcji, Portugalii, Węgier. W ramach programu studenci mają możliwość realizacji praktyk zawodowych.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Wnioski:

- Wykazy publikacji większości pracowników Katedry Turystyki i Rekreacji dobrze świadczą o poziomie prowadzonych przez nich badań.
- Realizacja projektów badawczych i naukowych realizowanych przez nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku „turystyka i rekreacja” ma związek z ocenianym kierunkiem i realizowanym programem dydaktycznym. W kontekście udziału w minimum kadrowym osób specjalizujących się w problematyce rekreacji ruchowej należy podjąć działania zmierzające w kierunku rozpoczęcia projektów badawczych z tego zakresu.
- Współpraca międzynarodowa, wymiana kadry naukowo-dydaktycznej i studentów na ocenianym kierunku jest na etapie ciągłego rozwoju.
- Należy promować działalność organizacji studenckich, w których żacy będą mogli rozwijać swoje zainteresowania oraz pogłębiać zdobytą wiedzę.

Część VI. Baza dydaktyczna.

- 1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.
(ewentualny opis bazy powinien stanowić kolejny załącznik)**

Proces dydaktyczny kierunku realizowany jest głównie w dzierżawionej przez Uczelnię kilkupiętrowej kamienicy przy ul. Zwierzynieckiej 15, przylegającym do niej budynku z biblioteką i czytelnią oraz w budynku przy ul. Zwierzynieckiej 15. W tym ostatnim budynku znajduje się aula oraz 18 sal dydaktycznych (w tym 2 salki do nauki języków obcych i 2 pracownie komputerowe). Zajęcia praktyczne (z wychowania fizycznego) realizowane są w sali gimnastycznej i siłowni Gimnazjum przy ul. Głogowskiej 147. Dużym plusem w realizacji specyficznych dla kierunku zajęć jest możliwość (podpisana umowa z Zarządem) realizacji zajęć na terenach Międzynarodowych Targów Poznańskich, 150 m od siedziby Uczelni.

W planach na najbliższe lata przewidziana jest budowa nowego budynku dydaktyczno – administracyjnego na parceli znajdującej się bezpośrednio przy budynku na ul. Zwierzynieckiej 15.

W celu usprawnienia pracy dziekanatu i zaoszczędzenie czasu studentów wprowadzono *wirtualny dziekanat*. Pakiet informacji zawarty w bazie danych obejmuje m. in. Dział Nauczania, Czesne, Plany zajęć, Rekrutację, Stypendia, itp.

Obiekty nie są dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Biblioteka, mieszcząca się w budynku sąsiadującym z Uczelnią, posiada czytelnię z 13 stanowiskami do pracy z komputerem. Studenci mogą wypożyczać książki przez Internet. Biblioteka obsługiwana jest przez zintegrowany system LIBERO 5. 5. Przegląd pozycji książkowych dowiódł, że brak wielu pozycji proponowanych przez pracowników jako podstawowa literatura w sylabusach (np. pozycje z turystyki: Toczek/Werner czy Łobożewicz).

- 2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.**

Budynek Uczelni nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biblioteka Uczelniana nie posiada specjalistycznego sprzętu umożliwiającego studentom niepełnosprawnym korzystanie ze zbiorów bibliotecznych. W ocenie studentów wielkość księgozbioru Biblioteki jest niewystarczająca a sprzęt komputerowy, który znajduje się w jej wyposażeniu jest przestarzały.

Sale dydaktyczne, w których odbywają się zajęcia są odpowiednio wyposażone. Ich liczba jest w pełni wystarczająca. W budynku znajduje się punkt gastronomiczny, który studenci oceniają pozytywnie. Uczelnia nie dysponuje obiektami sportowymi. Zajęcia z wychowania fizycznego odbywają się w wynajmowanej hali sportowej. Studenci pozytywnie ocenili warunki panujące w obiektach sportowych.

Studenci skarżą się na wyposażenie uczelnianych toalet, w których często brakuje środków higienicznych.

Na uwagę zasługuje fakt, iż Uczelnia nie posiada parkingu, co w dużym stopniu utrudnia dojazd studentom niestacjonarnym, którzy mieszkają poza miastem.

Wnioski:

- **ogólny stan i wyposażenie budynków i sal dydaktycznych zapewniane przez Uczelnię spełnia standardowe warunki dla kształcenia na ocenianym kierunku studiów, za wyjątkiem dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.**
- **wskazane jest, aby uzupełnić w bibliotece lub w czytelni podstawową literaturę dla kierunku, przedstawioną w sylabusach.**

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Współpraca pomiędzy władzami Uczelni a Samorządem studenckim układa się prawidłowo. Obowiązujący Regulamin został przyjęty zgodnie z trybem określonym w art. 202 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zostało to potwierdzone odpowiednią dokumentacją przedłożoną podczas wizytacji.

Przedstawiciele studentów są powoływani na członków rady podstawowej jednostki organizacyjnej Uczelni, a liczba ich spełnia zawarte w art. 67 pkt. 4 ustawowe minimum. Studenci wchodzi również w skład poszczególnych komisji działających w Uczelni. Zgodnie z art. 68 ust 1. pkt. 2 Rada Uczelniana Samorządu Studentów wydała opinię w sprawie planu i programu studiów na kierunku "turystyka i rekreacja".

Na słowa uznania zasługuje fakt, iż z każdego posiedzenia Rady Uczelnianej Samorządu Studenckiego tworzony jest pisemny protokół.

W Uczelni funkcjonuje Klub Uczelniany AZS. Został on powołany uchwałą Prezydium Zarządu Głównego Akademickiego Związku Sportowego, podjętą w Warszawie dnia 11 maja 2005 roku. Biuro AZS posiada własną siedzibę na terenie budynku Uczelni. Członkowie Klubu Uczelnianego AZS Wyższej Szkoły Handlu i Usług aktywnie biorą udział w życiu sportowym miasta. Studenci wizytowanej Uczelni biorą udział w zawodach organizowanych na szczeblu środowiskowym, ogólnopolskim i międzynarodowym, w których zajmują wysokie pozycje (4 miejsce wśród uczelni niepublicznych w Akademickich Mistrzostwach Województwa Wielkopolskiego 2010). Większość zawodników reprezentujących AZS WSHiU, stanowią studenci kierunku „turystyka i rekreacja”. Na pochwałę zasługuje fakt, iż działalność AZS polega głównie na aktywizacji sportowej studentów, a nie jedynie rozwijaniu umiejętności u studentów, którzy profesjonalnie zajmują się sportem.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

System przyznawania pomocy materialnej jest jasny i funkcjonuje prawidłowo. Na Uczelni działają Komisje Stypendialne zarówno w pierwszej jak i drugiej instancji. Są one powoływane zgodnie z przepisami ustawy. W obu komisjach studenci stanowią większość co jest zgodne z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Kwoty stypendiów studenci ocenili jako zbyt niskie. Decyzje o przyznaniu stypendium studenci otrzymują

w trojaki sposób: poprzez informację w dziekanacie, w systemie USOS oraz listownie. Decyzje w indywidualnych sprawach studenckich tworzone są zgodnie z obowiązującymi przepisami kodeksu postępowania administracyjnego. Stypendia wypłacane są regularnie na konta studentów.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Uczestnikami spotkania byli studenci studiów niestacjonarnych (około 80), którzy reprezentowali różne lata studiów. Zdecydowana większość żaków pozytywnie oceniła Uczelnię oraz jej kadre naukowo-dydaktyczną. Nauczyciele akademicy na zajęciach często używają nowoczesnego sprzętu multimedialnego. Studenci na pierwszych zajęciach otrzymują zakres tematyczny oraz kryteria zliczania przedmiotów. Żacy pozytywnie ocenili program praktyk obowiązujący na kierunku „turystyka i rekreacja”.

Na spotkaniu poruszona została kwestia nauczania języków obcych. Studenci zwrócili uwagę na niewystarczający ich zdaniem okres nauki języka obcego, który w ich opinii powinien ulec wydłużeniu. Postulowali również o stworzenie możliwości nauki języka obcego wyspecjalizowanego dostosowanego do danej specjalności.

Studenci uważają, iż Samorząd studencki nie funkcjonuje prawidłowo (większość z uczestników spotkania nie wiedziała o jego istnieniu). Uczestnicy spotkania stwierdzili, iż działalność organów Samorządu nie jest widoczna na polu ogólnouczelnianym.

W trakcie spotkania studenci zwrócili uwagę na problem pokrywania się zakresu przedmiotowego zajęć dydaktycznych oraz na niewielką w ich odczuciu liczbę zajęć terenowych.

Studenci wyrażają małe zainteresowanie wymianami studenckimi. Spowodowane jest to m.in. nikłą świadomością na temat programów wymiany. Tylko dwie osoby uczestniczyły w wymianie międzynarodowej w celu odbycia praktyk.

Jako główny minus Uczelni studenci podają brak dostępu do ksera, problem związany z wyposażeniem Biblioteki oraz wysokie kary za opóźnienie w oddaniu wypożyczonej książki.

Wnioski:

- 1. Studenci pozytywnie oceniają wizytowany kierunek. System przyznawania pomocy materialnej nie budzi większych zastrzeżeń. Studenci postulowali o utworzenie w budynku Uczelni punktu ksera, zwiększenie wielkości księgozbioru Biblioteki oraz obniżenie kar za opóźnienie w oddaniu wypożyczonej pomocy naukowej.**
- 2. Zarówno Samorząd studencki jak i władze Uczelni pozytywnie oceniają współpracę pomiędzy sobą. Uczelnia zapewnia niezbędne środki do funkcjonowania samorządu. Akademicki Związek Sportowy funkcjonuje na Uczelni w sposób prawidłowy i w zupełności spełnia swoje zadanie.**
- 3. System przyznawania pomocy materialnej funkcjonuje prawidłowo.**

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart egzaminacyjnych i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studenta i księga dyplomów są prowadzone w formie elektronicznej, centralnie dla całej Uczelni zgodnie z § 9 oraz § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634). Numer albumu przypisany jest studentowi na wszystkich kierunkach

i poziomach studiów realizowanych przez studenta w Uczelni. Numer dyplomu w księdze dyplomów jest jej liczbą porządkową.

Analizie poddano losowo wybrane teczki osobowe osób nowo przyjętych, absolwentów oraz osób skreślonych. Stwierdzono, iż zawierają dokumenty wymagane przepisami ww. rozporządzenia

Ocenie poddano decyzje wydawane w indywidualnych sprawach studenckich. Szczegółowe uwagi w tym zakresie zostały zawarte w Załączniku dodatkowym nr VIIIA.

Protokoły zaliczenia przedmiotu są prowadzone zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Sprawdzono także losowo wybrane dyplomy i suplementy oraz dokumenty związane z procesem dyplomowania. Protokoły egzaminu dyplomowego zawierają informacje wymagane § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Numer dyplomu wpisywany jest prawidłowo. Dyplomy sporządza się poprawnie.

Wniosek:

W zakresie stwierdzonych zastrzeżeń wskazane jest uzupełnienie i dostosowanie sposobu prowadzenia dokumentacji do obowiązujących przepisów.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta			X		
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			X		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna					X
Cz. II	Efekty kształcenia			X		
Cz. V	Badania naukowe				X	
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	
Cz. VI	Baza dydaktyczna			X		
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem		X			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			X		

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce oraz ewentualne zalecenia.

Wizytacja członków Państwowej Komisji Akredytacyjnej na kierunku „turystyka i rekreacja” w Wyższej Szkole Handlu i Usług w Poznaniu pozwoliła na weryfikację oceny jakości kształcenia zawartej w przygotowanym wcześniej raporcie samooceny. Mając świadomość wysokich standardów kształcenia oraz weryfikacji na rynku kształcenia uwagi zawarte w końcowym Raporcie Komisji pozwolą na poprawę i doskonalenie organizacji i metod nauczania w mieście, w którym funkcjonuje kilka uczelni prowadzących oceniany kierunek. Tradycje Uczelni i współpraca Władz w czasie akredytacji pozwala sądzić, że szczegółowe uwagi zawarte w ośmiu częściach Raportu zostaną przeanalizowane a niedociągnięcia ulegną poprawie.

W odpowiedzi na raport władze Uczelni odniosły się do sformułowanych w nim uwag przedstawiając dodatkowe informacje i wyjaśnienia, które uzasadniają zmianę oceny odnoszącej się do struktury kwalifikacji absolwenta, kadry naukowo-dydaktycznej, wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz spraw studenckich.

Tabela nr 6

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		X			
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		X			
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
Cz. I, VII	Sprawy studenckie		X			